

Nytt och Gammalt i Högen

Nr 2 2007

Sågudden parkröjd

Under vintern har Sågudden blivit parkröjd av Skogsvårdsstyrelsens "Gröna jobb"-gäng. De har också, tillsammans med Bertil Engman, avverkat alla träd i, och omkring, platsen för såg- och pannhusen. Det är nu betydligt lättare att föreställa sig hur det en gång såg ut, så passa på och ta en promenad dit.

Träden längst ner vid sjön skulle Bertil fälla ut mot sjön och därefter förflytta dem över isen. Som bekant hamnade Bertils traktor (men turligt nog inte Bertil) under isen i samband med en avverkning på Lövön, så dessa träd står fortfarande kvar. Antingen får vi vänta till nästa vinter eller så kanske Bertil har en lösning så att de kan tas redan nu i vår. Vi får se.

Röjningen och avverkningen har lämnat efter sig ett stort antal rishögar. Dessa ska så småningom brän-

nas (eller flisas). Det är ingen brådska. De är ganska vackra där de ligger. Högarna i själva sågruinsområdet ska vi nog ändå försöka elda ganska snart.

Det sålda virket och massaveden har bekostat den hjälp vi fått från "Gröna jobb" och från Bertil och hans trak-

tor. Ett visst överskott blir det dock och det tänker vi använda till de skyltar vi planerar i området. Kanske också till att förbättra stigarna på udden.

I samband med röjningen har vi sett att det skulle vara bra att även röja allra längst ut på Sågudden för att man ska kunna se sjön bättre och för att kunna ordna en liten utflykts- och rastplats där. Om den röjningen kommer att ske nu i vår eller nästa vinter är ännu inte bestämt.

Som vi tidigare berättat så planerar vi att uppföra en kopia på det gamla spruthuset på den plats där det en gång låg (på vägen mellan kasern och sågen). Tanken är att vi ska kunna ha ett litet museum där. En förhoppning är att detta arbete ska kunna komma igång nu i sommar men inget är ännu bestämt så vi får återkomma om när och hur detta ska ske. Hoppas att det då finns många som vill hjälpa till med detta husbygge.

Håkan Westberg

Högens samhällsförening

Verksamhetsberättelse 2006

1. Årets första aktivitet var Högens deltagande i byaangling vid bryggorna i Kyrksjön i Bergsjö. (Se nr 2 2006 av NoG i Högen)
2. Årsmötet hölls på Komvux. Datum för aktiviteter under året fastställdes, liksom resp ansvar. Ansvar för arbete på badplatserna och för röjning med hjälp av sommarjobbare fastställdes.
3. Valborgsmässofirande med brasa och fyrverkerier var det som vanligt nere i Sunne.
4. Vår/sommar städning på SGU genomfördes under försommaren. Denna sommar hade föreningen också tre ungdomsjobbare till hjälp för att buskröja bl a runt SGU-badplatsen och på Sågudden. Gräsklippningen på badplatserna och fotbollsplanen sköttes också av ungdomsjobbare.
5. Midsommarfirandet på byns festplats firades som vanligt med spelmannemusik ledd av Janerik Lindh, dans kring stängen och barnens tävlingar. Försäljning av kaffe, bröd och korv. Lotterier fanns som vanligt.
6. Högs-kampen gick av stapeln 8 juli. (Den skrev Mats-Ove om i nr 4 2006 av NoG i Högen.)
7. Föreningen firade 60-årsjubileum med lyskväll/surströmmingsskiva i SGU-stugan 26 augusti.
8. Under hösten badades det på reserverad tid i Bergsjö badhus.
9. Under sommaren uppfördes en timmerstomme vid vattnet i Sunne .
10. Avverkning och röjning påbörjades i december på Sågudden av Skogsvårdsstyrelsens "Gröna jobb" och med hjälp av Bertil Engman och hans traktor.
11. 5 nr av Nytt och Gammalt i Högen gavs ut.

Styrelsen

ARRANGEMANG UNDER 2007:

- ? Valborgsmässofirande i Sunne
- ? Midsommarfirande på festplatsen
- ? Byakamp i juli
- ? Lyskväll 25 augusti vid SGU

I vinter har tre små Högenbor kommit till världen!

Ingmar Englund och Pernilla Östberg på Wiks fick en flicka 28 januari. Hon heter Vera och är syster till Simon och Emma.

Robert Viltok och Pernilla Moberg fick en pojke 30 januari. Han heter Irving och är bror till Norton, 7 år, och Mira, 1, 5 år. Robert härstammar från Högen, familjen har köpt gården Rönnebo och tänker sig att bo där i framtiden.

I gamla faktorsbostaden som hörde till sågen bor Fredrik och Katina Theelin. 9 mars föddes deras Neo, bror till Hannes och Smilla.

HÖGENS SAMHÄLLS-FÖRENINGENS STYRELSE 2007:

Sven-Erik Svensson, ordförande
tel 71641

Catarina Westin, sekreterare
tel 71252

Alise Degerström, kassör
tel 71118

Mats-Ove Ädel, ledamot
tel 10411

Anders Lögdahl, ledamot
tel 10508

Elsa Larsson, ledamot
tel 10034

MEDLEMSAVGIFT FÖR 2007:

100 kr per hushåll
50 kr för ensamstående
kommer att samlas in av Gudrun Wikén och Inger Lindh

Nytt och Gammalt i Högen

ges ut till alla hushåll i byn som en kommunikationslänk mellan Högens Samhällsförening och byborna.

Redaktion:

Håkan Westberg och Gudrun Wikén, tel 10422.

Redaktionen behöver hjälp av alla hågade Högenbor eller andra med anknytning till Högen. Kontakta redaktionen eller någon i Samhällsföreningens styrelse om du har synpunkter, något du vill skriva om, berätta muntligt eller på annat sätt bidra med.

Utgivning 2007:

- Nr 1 15 februari
- Nr 2 15 april
- Nr 3 15 juni
- Nr 4 15 augusti
- Nr 5 15 november

Redaktionen behöver ha ditt bidrag minst 14 dagar innan utgivningsdatum.

Våra hus

Rönnebo Högen 3

Rönnebo ligger utefter vägen mellan Högen och Bergsjö, nere i dalen på höger sida en bit efter vägskelet till SGU och Sunne. Fastigheten heter Högen 3.

Vid laga skiftet 1848 fick bonden och nämndemannen Eric Ericsson Ljunglöf från Tanne ägorätten till fastigheten. Strax därefter köptes den av hans ämbetsbror Hans Hansson med hustrun Inga Olsdotter Högström. Hon var faster till Eric Olsson Högström, läraren och hembygdsivrare, som föddes på Djupe 1820.

Efter att ha ägts av en Jon Jonsson och hans familj från Njutånger såldes gården 1900 till Lars Erik Engberg från Bergsjö kyrkby. Samtidigt avsåndrades torpet Kulltorp som låg strax intill men som senare brann.

Engberg var väldigt stor och grov. Han gifte sig aldrig men hade hushållerskor, bl a Gustav Öhrns moster Julia. Huset var stort och fint, inte olikt Djupes.

Rönnebo innan branden. Teckning av Lars Erik Engberg från början av 1900-talet.

Engbergs egenhändiga teckning visar på viss talang. Tyvärr brann huset ner. Engberg dog samma dag som kriget bröt ut, 1 september 1939, men hade dessförinnan sålt till Kalle Blom, son till korpral Blom och Anna Johansson, dotter till Hammar-Olle från nuvarande Ädels. 1925 byggde Kalle det hus som finns idag. Det kan dock inte jämföras med det gamla.

Sedan Svans (nuvarande Mats Ove Ädels i Sunne) brunnit 1938 flyttade Johan Hansson Norell (Svan-Jante) till Rönnebo med fru Anna och barn. Där lär då ha varit mycket trivsamt.

Sonen Oskar tog över 1940 men sålde 1945 till Per Larsson (Per Larsa).

Rönnebo idag.

Änkan Norell bodde kvar med föderåd (rätt till boende och vissa produkter från gården) tills hon dog 1953.

När Per Larsa 1953 var på Vallen fick frun, Brita, som ska ha varit en mycket duktig människa, kalla på veterinären till ett kreatur. Då hon skulle lysa honom med en lampa visade den sig vara ojordad. Hon fick ström genom kroppen och tvärdog. Veterinären hade inte en chans att hjälpa henne.

Efter detta sålde Per Larsa till Sigfrid och Rakel Larsson. Rakel var finska, mycket pratsam och kusin med skidesset Mäntyanta. De hade 5 barn men otur med grisar. När suggan deras fick 25 kultingar överlevde bara 4. En gång tog sig suggan upp på övervåningen. Ve och fasa! Det blev ett helvete att få ner den skräckslagna stackaren.

När Sigfrid blev utan ved lär han ha rivit halva lagården och huggit upp den. Vi får hoppas att den var i dåligt skick. En annan gång fick Yngve Käck se en person misstänkt smygande efter banvallen. Eftersom en Sidsjörymling efterlysts ringde han polisen. Men det var bara Sigfrid som smög efter sina kalvar och kvigor som brutits sig ut ur sin inhägnad.

Då Gustav Öhrn som bor i Sunne en gång var in i Högens affär efter jobbet blev han tillfrågad om han kunde ta med ett matpaket till Rönnebo där dom låg sjuka. Han tog Bygg-Johan (en annan Högenfigur) med sig dit. Det hade snöat och dom fick trussa ner till den översnöade bron. Då de öppnade sa Johan "...nu dj-r får ni skicka bud på Mäntyanta".

På 60-talet emigrerade familjen Larsson till Australien. Marken såldes till

Lantbruksnämnden och huset till Olle Olsson från Idenor som dock inte flyttade dit. Olsson ägde också djurkrematoriet vid vägen ("Stekhuset hund och katt"). Sedan något år är det förfallna huset sålt till Robert Wiltok (f d Öhman från Högen). Han är nog mannen att sätta det i stånd igen, snickare som han är. Familjen kommer förhoppningsvis att kunna flytta in före jul.

Enligt Uppmarks i grannhuset utefter vägen lär det spöka både i Rönnebo och hos dom själva. Säger man det till Gustav Öhrn fnyser han. –"Det är bara en grävlingfamilj som länge bott under Rönnebo." Han har nog rätt.

Inger Lindh

Byangling vid båthamnen i Kyrkbyn 31 mars.

Tanne-angeln gick i år av stapeln i strålände sol, men med en kall morgon. 10 byar ställde upp med 3 lag vardera.

För Högen tävlade Peter Burman och Sebastian, Lasse Gradin med grabbarna Max, Gustav och Oscar. Det tredje laget bestod av Mats-Ove, Erkki, Markus och Josefin.

Segrade gjorde Trösten med 3,6 kg, 2:a blev Högen med 3,3 kg och 3:a Hulde med 1,9 kg.

Så endast 3 hg var Högen från första pris. Detta var en trevlig uppföljning till Högskampen av Jerker och Tomas i Tanne, som ordnade denna fisketävling för 3:e året i rad.

Mats-Ove Ädel

AUGUST THUNSTEDT - STORBONDEN

Som jag skrev i NoG i Högen nr 1 2006 hade jag förmånen att sommaren 2004 få tillgång till August Thunstedts dagböcker. De finns hos hans sondotter Helen Thunstedt Nilsson i Stockholm.

I 50 år skrev August varje dag! Så där finns mycket att hämta om livet i byn och i synnerhet om livet på gården – numera Raviks gård. Dagboken berättar bl a om arbetet med jord och skog:

1910

- 16/6 "Boföring" Man gick med korna till Högsvallen, ca 1 mil.
3/9 "Hemföring"

Hästarna spelade en alldeles ovärderlig roll för bönderna på den här tiden.

1911

- 28/1 "Johansson körde i sken" Det var Hammar Olle – min morfar.
29/1 "Var med Johansson i Vattlång och letade åkfällen"

August har tagit över gården, men fadern Johan hade eget fåjs med kor och egen jord nere vid Rönningen, innanför Sågviken.

- 15/6 "Boföring"
5/8 "Bogäspe" Fest på Högsvallen!

1913

- 22/1 For August på skogsarbete till västra Medelpad norr om Östavall. Flera från Högen var med bl a Erik Wik. Hästarna kördes till Hudiksvall och fraktades sedan med tåg till Alby.
6/5 Hemma igen.
26/8 "Repade linet"
1/9 "Stråkade och sänkte linet" Linsänket låg vid sjön rakt nedanför Wiks – där rötades linet.
13/9 "Drog opp linet"
28/10 "Till Vattlång och dängde linet" Linskakten i Lindbergsbäcken som hade funnits i över 50 år använde han inte!
15/11 "Till Vattlång efter linet"

Kafferast i slåttern. August sitter längst till vänster och får kaffet serverat av pigan Thilda. Pappa Johan längst till höger med sonen Helmer strax bakom.

Under åren som följer boföres det och skördas det lin. August sköter sin jord och sin skog men dessutom kör han åt många andra. Sågverksarbetarna hade ofta små pärland men förstås ingen häst.

Pärsorter på den här tiden: amerikspärer, backpärer, krok-pärer o jämtlandspärer.

1921

kommer pigan Gunhild från Gnarp, hon som 4 år senare ska bli fru Thunstedt. Det här året skriver August upp hur mycket smör man körde hem från Högsvallen: juni 12 kg, juli 26 kg, aug 9 kg, sept 26 kg. Summa 73 kg!

1927

under våren och sommaren bygger August en ny lagård.

1928

- 27/4 "handkastade fröhavre"
juni "river gamla lagårn"
23/8 "laga till halmelevator" (?)
5/10 "lagade i farfars lagård"

1929

- 22/2 "blev pappa död kl 12.15"

1931

- 7/3 bildades Jordbrukskassan i Bergsjö - August kassör.

1932

- Febr. "körde vatten till Stormyra" (!)
12/5 "såsparvar syntes"
23/5 "köpte mjölkmarcin"

1934

- 15/5 "Höglund kom hit med traktorn"

1935

- 10/9 "tröska rågen" Hilding Larsson dräng.
11/9 "körde in korn" Djupes Anna räfsade.

August fortsätter att jobba med jord och skog, samtidigt som han hämtar doktorn till sjuka, jobbar som auktionist, ställer upp för dom som behöver hjälp med körning av olika slag.

Under krigsåren engagerar han sig för dom finska krigsbarn som kom hit, och "delar ut säckar till potatisinsamling för norska barn".

Han har fortfarande sina krafter i behåll: "sparkar boll med pojkar på Sagaliden (barnkoloni)" vid 65 år ålder och året efter cyklar han till julottan i Bergsjö klockan 5 på juldagsmorgon.

Vid 75 år ålder kör han fortfarande i slåttern, kör till kvarn i Bergsjö och plogar vägar på vintern. Han är så socialt aktiv – hälsar på sjuka, ställer upp i olika sammanhang – att han i dagboken känner sig föranlåten att anteckna dom kvällar då han och Gunhild är ensamma hemma.

1953 säljer han gården till Åke Persson från Bjuråker och tillsammans med Gunhild flyttar han till stugan som han låtit bygga uppe vid vägen (den lilla röda i vägkröken vid Raviks gård).

Dagboken för han in i det sista med svag och darrig kulspetspenna!